



Fylkesmannen i Østfold



Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep

0032 OSLO

Juridisk avdeling

Deres ref.: 11/1383-1 ERA

Vår ref.: 2011/6625 GHJ

Vår dato: 14.09.2011

Høringsuttalelse - forslag til endringer i kommuneloven og enkelte andre lover (egenkontrollen i kommunene m.m.)

Vi viser til høringsbrev datert 26.05.11 med høringsnotat om forslag til endringer i kommuneloven og enkelte andre lover.

Fylkesmannen i Østfold vil knytte noen kommentarer til enkelte av punktene i høringsnotatet.

Pkt. 2.1 Krav om at sekretariatet skal være ubundet av revisor og administrasjon

Departementet foreslår i punkt 2.1 at en setning om sekretariatets uavhengighet tas inn i kontrollutvalgsforskriften § 20 tredje ledd. Etter vår oppfatning bør slike prinsippformuleringer tas inn direkte i lovteksten, og vi foreslår derfor at den innarbeides i kommuneloven § 77 nr. 10.

Pkt. 2.5 Bør personer knyttet til kommunale selskap kunne velges til kontrollutvalget?

Vi slutter oss til departementets vurdering av at ledere og styremedlemmer i kommunale foretak ikke bør utelukkes fra valg til kontrollutvalget. Vi antar at de vedtatte endringene i forvaltningslovens habilitetsregler i tilstrekkelig grad vil sikre rolleklarhet for slike medlemmer av kontrollutvalget.

Det følger av kommuneloven § 77 nr. 2 at alle ansatte i kommunen/fylkeskommunen er utelukket fra valg til kontrollutvalget. Verken arbeidsgruppen eller departementet har stilt spørsmål ved om unntaket for denne gruppen bør videreføres. Fylkesmannen mener det er gode grunner for at ikke *alle* ansatte i kommunen bør være utelukket fra valg til kontrollutvalget. Bestemmelsen er begrunnet med at tilsatte lett vil kunne komme i situasjoner hvor det kan reises tvil om deres uavhengighet eller uhildethet, både i forhold til overordnede og kolleger, og i forhold til arbeidstakerorganisasjon som de er medlem av, jf. Bernt og Overås kommentarer til kommuneloven. Etter vår oppfatning vil imidlertid habilitetsreglene, på samme måte som for ledere og styremedlemmer i kommunale foretak, sikre at kommuneansatte frarer å behandle saker i kontrollutvalget som gjelder den konkrete virksomheten de er ansatt i, eller saker hvor de for øvrig er inhabile. Ved å åpne opp for valg av ansatte i kommunen til kontrollutvalget vil det også kunne bli enklere å rekruttere medlemmer til kontrollutvalget, jf. pkt. 2.6 i høringsnotatet.

Pkt. 3.1 Åpne møter i kontrollutvalget

Fylkesmannen i Østfold er positiv til forslaget om at møter i kontrollutvalget som hovedregel skal være åpne. Vi er enig i at det gir god sammenheng og konsekvens i reglene om møteoffentlighet dersom kommuneloven §§ 31 og 31a gjøres gjeldende også for kontrollutvalg. Fylkesmannen kan, i likhet med departementet, ikke se at kontrollutvalget har behov som tilsier at det får særskilte hjemler for lukking av møter.

Departementet har foreslått å oppheve gjeldende § 77 nr. 8. Av pedagogiske hensyn mener Fylkesmannen det samtidig bør tas inn en direkte henvisning i § 77, slik at det fremgår klart at det er reglene i §§ 31 og 31a som kommer til anvendelse, også for kontrollutvalg. At det er foreslått motsatt hovedregel av hva som gjaldt tidligere for kontrollutvalg, taler også for en slik henvisning.

Pkt 5.1 Krav om rapportering om internkontroll i årsmeldingen?

I høringsnotatets punkt 5.1 diskuteres spørsmålet om hvorvidt det bør lovfestes en plikt for administrasjonssjefen til å rapportere om arbeidet med internkontroll til kommunestyret. Departementet konkluderer med at det bør være opp til hvert kommunestyre å vurdere om administrasjonssjefen skal rapportere om dette arbeidet. Vi slutter oss til arbeidsgruppens vurderinger under punkt 5.1.2, og kan ikke se de helt store ulempene ved å lovfeste en slik plikt for administrasjonssjefen. Ved å lovfeste en slik plikt, vil også viktigheten av administrasjonens arbeid med internkontroll tydeliggjøres.

Høringsnotatet berører ikke kommuneloven § 77 nr. 6 om kontrollutvalgenes plikt til å rapportere til kommunestyret om sitt arbeid. Fylkesmannen benytter likevel anledningen til å knytte noen kommentarer til denne bestemmelsen når det gjelder kontrollutvalgenes innstillingsrett. Det går frem av § 77 nr. 6 at kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinget. Før en sak rapporteres til kommunestyret eller fylkestinget skal den ha vært forelagt administrasjonssjefen til uttalelse. Østfold kontrollutvalgssekretariat rettet en henvendelse til Fylkesmannen i 2010 om bestemmelsen skulle forstås slik at det kun er kontrollutvalget som har innstillingsrett. Etter forespørsel fra Fylkesmannen uttalte Kommunal- og regionaldepartementet seg om problemstillingen i brev av 07.10.10 (Deres ref. 10/1056-3 ERA). Departementet konkluderte slik:

Departementet antar etter dette at kommuneloven § 77 nr. 6 hjemler innstillingsrett for kontrollutvalget i saker hvor det rapporterer resultatene av sitt arbeid.

I saker hvor kontrollutvalget er gitt innstillingsrett, vil det ikke være anledning for andre – hverken administrasjonssjef eller folkevalgte organer – å avgi innstilling.

Etter vår oppfatning bør dette presiseres nærmere i § 77 nr. 6. Før lovendringen i 2003 hadde kommuneloven § 60 nr. 8 annet punktum følgende ordlyd:

Kontrollutvalget legger rapportene fram for kommunestyret eller fylkestinget med merknader og forslag til vedtak.

Etter Fylkesmannens oppfatning presiserte denne bestemmelsen bedre enn gjeldende bestemmelse at det kun er kontrollutvalget som har innstillingsrett i slike saker.

Pkt. 7.1 Åpne møter i styret i kommunalt foretak

Fylkesmannen i Østfold støtter departementets forslag om at styremøter i kommunale foretak som hovedregel skal være åpne, og at reglene om møteoffentlighet i kommuneloven §§ 31 og 31a skal gjelde for kommunale foretak.

Departementet har foreslått at kommuneloven § 29 nr. 4 endres ved at det tas inn en henvisning til §§ 31 og 31a.

Fylkesmannen påpeker at samtidig med den foreslåtte endringen, bør gjeldende § 68 nr. 5 om at styrets møter skal holdes for lukkede møter oppheves. Dersom bestemmelsen blir stående vil den, etter Fylkesmannens vurdering, komme i direkte motstrid med hovedregelen om åpne møter i § 31. I tillegg bør det av pedagogiske hensyn tas inn en direkte henvisning i § 68 til §§ 31 og 31a, jf. vår begrunnelse ovenfor om åpne møter i kontrollutvalg.

Fylkesmannen i Østfold ser positivt på de øvrige forslagene til endringer av kommuneloven og de andre lovene som det er foreslått endringer i.

Med hilsen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent av

Trond Rønningen e.f.
direktør

Gøril Hjelseth
rådgiver

Saksbehandler: Anne Strømsæther og Gøril Hjelseth